

*Załącznik nr 1 do Uchwały nr 55/2022
Zarządu Lubelskiego Banku Spółdzielczego
z dnia 16 grudnia 2022 r.*

LUBELSKI BANK SPÓŁDZIELCZY

SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ W LUBELSKIM BANKU SPÓŁDZIELCZYM

Końskowola, grudzień 2022

Spis treści

- I. Definicje pojęć.
- II. Cele i organizacja systemu kontroli wewnętrznej.
 - 1. Postanowienia ogólne i cele systemu kontroli wewnętrznej.
 - 2. Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej.
 - 3. Funkcja kontroli.
 - 4. Struktura systemu kontroli wewnętrznej.
 - 5. Kontrola realizowana na Poziomie I.
 - 6. Kontrola realizowana na Poziomie II.
 - 7. Kontrola realizowana na Poziomie III.
 - 8. Zakres zadań komórki zgodności.
- III. Odpowiedzialność organów zarządzających i nadzorujących za projektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie skutecznego i adekwatnego systemu kontroli wewnętrznej.
 - 1. Zarząd Banku.
 - 2. Rada Nadzorcza Banku.
 - 3. Komitet Audytu.
 - 4. Zasady oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej.
 - 5. Postanowienia końcowe.

I. Definicje pojęć

1. **Bank** - Lubelski Bank Spółdzielczy.
2. **Zarząd Banku** - Zarząd Lubelskiego Banku Spółdzielczego.
3. **Rada Nadzorcza Banku** - Rada Nadzorcza Lubelskiego Banku Spółdzielczego.
4. **Komitet Audytu** - Komitet Audytu Lubelskiego Banku Spółdzielczego.
5. **Stanowisko uprawnione do kontroli wewnętrznej**-określone w Regulaminie organizacyjnym stanowisko wykonujące zadania kontroli w stosunku do podległych stanowisk oraz innych komórek organizacyjnych.
6. **Spółdzielnia Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS (SSOZ)** - jednostka zarządzająca systemem ochrony, wykonująca zadania audytu wewnętrznego w bankach spółdzielczych objętych systemem ochrony.
7. **System Ochrony** - System Ochrony Zrzeszenia BPS, którego Bank jest uczestnikiem.
8. **Mechanizm kontrolny** - wyróżnione w ramach funkcji kontroli, wszelkie działanie lub rozwiązanie wykonywane i stosowane w ramach trzech linii obrony, tym zwłaszcza w ramach pierwszej linii obrony, mające za zadanie zapewnienie osiągnięcia celów ogólnych lub szczegółowych systemu kontroli wewnętrznej.
9. **Komórka ds. zgodności** - Stanowisko ds. zgodności.

II. Cele i organizacja Systemu Kontroli Wewnętrznej

1. Postanowienia ogólne i cele systemu kontroli wewnętrznej

§1

Opis systemu kontroli wewnętrznej w Lubelskim Banku Spółdzielczym określa organizację systemu kontroli wewnętrznej w Banku oraz odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej w zakresie jego funkcjonowania.

§2

1. Stosownie do postanowień Ustawy Prawo bankowe art.9c ust. 1, w ramach systemu zarządzania w Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej.
2. System kontroli wewnętrznej to zbiór zasad, procedur, mechanizmów i czynności kontrolnych, wykonywany w sposób trwały i spójny w systemie zarządzania ryzykiem, powiązany z celami strategicznymi, wspomagający realizację celów biznesowych i sprawowanie nadzoru nad działalnością Banku.
3. Celem systemu kontroli wewnętrznej jest zapewnienie:
 - 1) skuteczności i efektywności działania Banku;
 - 2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
 - 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku;
 - 4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

2. Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej

§3

System kontroli wewnętrznej funkcjonujący w LBS oparty jest o rozwiązania wynikające z:

- 1) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe.
- 2) Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających.
- 3) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 08 czerwca 2021 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, oraz polityki wynagrodzeń w bankach.
- 4) Rekomendacji H KNF dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach.

- 5) Innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa oraz dobrych praktyk w zakresie funkcji audytu oraz systemu kontroli wewnętrznej.

3. Funkcja kontroli

§4

1. Na system kontroli wewnętrznej w Banku składa się:
 - 1) Funkcja kontroli, na którą składają się:
 - a. Mechanizmy kontroli realizowane w trakcie wykonywania transakcji, czynności itd.
 - b. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontroli wewnętrznej (weryfikacja i testowanie).
 - 2) Stanowisko ds. zgodności,
 - 3) Zespół kontroli wewnętrznej,
 - 4) Audyt wewnętrzny sprawowany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

4. Struktura systemu kontroli wewnętrznej

§ 5.

1. Funkcjonujący w Banku system kontroli wewnętrznej zorganizowany jest na trzech niezależnych poziomach:
 - 1) **Poziom I (I linia obrony)** to funkcja zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku.
 - 2) **Poziom II (II linia obrony)** to, co najmniej zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem na pierwszej linii obrony oraz działalność komórki ds. zgodności (Stanowiska ds. zgodności).
 - 3) **Poziom III (III linia obrony)** to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

2. Schemat struktury systemu kontroli wewnętrznej w Lubelskim Banku Spółdzielczym,

Poziom III	Okresowe **	Audyt wewnętrzny Ocena zaprojektowania, adekwatności, skuteczności oraz efektywności mechanizmów kontrolnych oraz systemu zarządzania ryzykiem: zapewnienie oparte o ryzyko, działalność zapewniająca oraz doradztwo.	SSOZ BPS	Rada Nadzorcza SSOZ BPS
Poziom II	Stale *	Funkcje Nadzorcze Ustanowienia ram kontrolnych, ocena działalności I linii obrony + testowanie kluczowych mechanizmów kontroli	Lubelski Bank Spółdzielczy	Rada Nadzorcza Lubelskiego Banku Spółdzielczego
Poziom I	Stale*	Operacje biznesowe Funkcje operacyjne. Wdrożenie zasad kontroli: właściwość procesów, procedury operacyjne i adekwatne do ryzyka zaprojektowanie mechanizmów kontrolnych.	Lubelski Bank Spółdzielczy	Rada Nadzorcza Lubelskiego Banku Spółdzielczego

* Kontrole wpisane w przebieg procesu, wykonywane regularnie.

** Audyty realizowane przez komórkę audytu wewnętrznego w oparciu o Plan Audytu zatwierdzony przez Radę Nadzorczą Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości (SOZ BPS), którego bank jest uczestnikiem.

5. Kontrola realizowana na Poziomie I

§6

1. Kontrola realizowana na Poziomie I pozostaje w kompetencji pracowników Banku, realizujących działania operacyjne. Pracownicy odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.
2. Celem kontroli realizowanej na Poziomie I jest zapewnienie zgodności wykonywanych czynności z procedurami wewnętrznymi, a także bieżące reagowanie na stwierdzone nieprawidłowości oraz monitorowanie mechanizmów kontrolnych. Kontrola ta obejmuje stanowiska, grupy ludzi lub jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację zadań przypisanych tej funkcji.
3. Kontrola sprawowana jest w zakresie, jakości i poprawności wykonywanych czynności przez każdego pracownika, jego bezpośredniego przełożonego oraz wszystkie osoby, którym czynności kontrolne wyznaczono w zakresach obowiązków.

6. Kontrola realizowana na Poziomie II

§7

1. Kontrola realizowana na Poziomie II wykonywana jest we własnym zakresie przez Bank.
2. Kontrola realizowana na Poziomie II to czynności kontrolne realizowane przez specjalnie dedykowane do tego stanowiska lub komórki organizacyjne Banku, niezależnie od zarządzania ryzykiem i kontroli wykonywanych na Poziomie I z zachowaniem zasady braku konfliktu interesów w realizacji czynności kontrolnych.
3. Kontrola, o której mowa w ust.1 ma charakter ciągły i kompleksowy. Obejmuje ocenę skuteczności mechanizmów kontroli na Poziomie I oraz ocenę prawidłowości realizacji funkcji zarządzania ryzykiem w działalności Banku.
4. W strukturach Banku działają adekwatne mechanizmy zapewniające niezależność Stanowiska ds. Zgodności.

7. Kontrola realizowana na Poziomie III

§8

1. Kontrola realizowana na Poziomie III to funkcja audytu wewnętrznego realizowana przez Pion Audytu Spółdzielni. Kontrola ta ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej Banku.
2. Audyt wewnętrzny polega na okresowym badaniu, ocenie i doskonaleniu istniejących wdrożonych mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz ich praktycznego stosowania. Audyt wewnętrzny ocenia zarówno zaprojektowanie jak i efektywność kontroli realizowanych na Poziomie I i II, a także ocenia skuteczność i adekwatność systemu zarządzania ryzykiem.

8. Zakres zadań komórki zgodności

§9

1. Funkcjonujące w ramach drugiej linii obrony systemu kontroli wewnętrznej Stanowisko ds. zgodności ma zagwarantowaną niezależność, poprzez usytuowanie jej w strukturze organizacyjnej w Pionie Zarządzania Bankiem, w bezpośredniej podległości Prezesowi Zarządu Banku.
2. Do podstawowych zadań Stanowiska ds. zgodności należy:
 - 1) W ramach funkcji kontroli:
 - a) zapewnieni zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi w zakresie określonym w regulacjach wewnętrznych,

- b) przeprowadzania w ramach II linii obrony testowania pionowego przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w zakresie zapewniania zgodności,
 - c) koordynowanie zadań związanych z przygotowaniem matrycy funkcji kontroli oraz aktualizacja informacji w niej zawartych.
- 2) W ramach funkcji zarządzania ryzykiem braku zgodności – identyfikowanie, ocena, pomiar, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie o ryzyku braku zgodności z przepisami prawa.

III. Odpowiedzialność organów zarządzających i nadzorujących za projektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie skutecznego i adekwatnego Systemu Kontroli Wewnętrznej

1. Zarząd Banku

§10

1. Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnianie we wszystkich jednostkach organizacyjnych, komórkach organizacyjnych, stanowiskach organizacyjnych Banku, funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej, który obejmuje funkcję kontroli, Stanowisko ds. zgodności.
2. Zarząd Banku zapewnia niezależność Stanowisku ds. zgodności oraz zapewnia środki finansowe niezbędne do skutecznego wykonywania zadań oraz systematycznego podnoszenia umiejętności i kwalifikacji pracowników w tej komórce organizacyjnej.
3. Zarząd Banku podejmuje działania mające na celu zapewnienie ciągłości działania systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwej współpracy wszystkich pracowników Banku w ramach funkcji kontroli oraz współpracy ze Stanowiskiem ds. zgodności oraz Spółdzielnią w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego, a także zapewnienie dostępu pracownikom realizującym te funkcje do niezbędnych dokumentów źródłowych, w tym zawierających informacje prawnie chronione, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków służbowych.
4. W przypadku wykrycia nieprawidłowości przez system kontroli wewnętrznej, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w tym określone środki naprawcze i dyscyplinujące.
5. W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Zarząd Banku:
 - 1) Odpowiada za efektywne zarządzanie w Banku ryzykiem braku zgodności, rozumianym, jako ryzyko skutków nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych.
 - 2) Odpowiada za opracowanie Polityki zgodności, zapewnienie jej przestrzegania i składanie Radzie Nadzorczej Banku i Komitetowi Audytu raportów w sprawie zarządzania ryzykiem braku zgodności.
 - 3) W przypadku wykrycia nieprawidłowości w stosowaniu Polityki zgodności, Zarząd Banku podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych nieprawidłowości, w tym środki naprawcze lub dyscyplinujące.
6. Zarząd Banku, nie rzadziej niż raz w roku, informuje Radę Nadzorczą Banku o sposobie wypełniania zadań, o których mowa w ust. 5.

2. Rada Nadzorcza Banku

§11

1. Rada Nadzorcza sprawuje należyty nadzór nad wprowadzeniem i zapewnieniem funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku.
2. Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o informacje uzyskane od:
 - 1) Komórki ds. kontroli.
 - 2) Stanowiska ds. zgodności.
 - 3) Zarządu Banku.
 - 4) Komitetu Audytu.
 - 5) Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w ramach realizacji funkcji audytu wewnętrznego.
3. W ramach zapewnienia przez system kontroli wewnętrznej przestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych Rada Nadzorcza:
 - 1) Nadzoruje wykonanie obowiązków przez Zarząd dotyczących zarządzania ryzykiem braku zgodności.
 - 2) Zatwierdza Politykę zgodności Banku.
 - 3) Co najmniej raz w roku ocenia stopień efektywności zarządzania ryzykiem braku zgodności przez Bank.
4. Rada Nadzorcza Banku dokonuje corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym corocznej oceny adekwatności i skuteczności funkcji kontroli i Stanowiska ds. zgodności. Ocena dokonywana jest na podstawie:
 - 1) Wyników audytu wewnętrznego w danym roku kalendarzowym.
 - 2) Wyników kontroli wewnętrznych i zewnętrznych.
 - 3) Raportów z działalności audytu wewnętrznego SSOZ BPS.
 - 4) Wyników niezależnego monitorowania kluczowych mechanizmów kontrolnych.
 - 5) Innych informacji dotyczących adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w Banku.
5. Rada Nadzorcza przeprowadza oceny, o których mowa w ust. 4 na podstawie opinii Komitetu Audytu.
6. Rada Nadzorcza Banku informuje Spółdzielnię o wynikach oceny, o której mowa w ust. 4.

3. Komitet Audytu

§12

1. W Banku funkcjonuje Komitet Audytu powołany przez Radę Nadzorczą Banku.
2. Podstawowym zadaniem Komitetu Audytu jest :
 - 1) Monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej.
 - 2) Monitorowanie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i systemów zarządzania ryzykiem oraz audytu wewnętrznego, w tym w zakresie sprawozdawczości finansowej.
 - 3) Monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej.
 - 4) Kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w szczególności w przypadku, gdy na rzecz jednostki zainteresowania publicznego świadczone są przez firmę audytorską inne usługi niż badanie.
 - 5) Informowanie Rady Nadzorczej o wynikach badania oraz wyjaśnianie, w jaki sposób badanie to przyczyniło się do rzetelności sprawozdawczości finansowej w Banku, a także, jaka była rola Komitetu Audytu w procesie badania.
 - 6) Dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta oraz wyrażanie zgody na świadczenie przez niego dozwolonych usług niebędących badaniem Banku.

4. Zasady oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej

§13

1. Rada Nadzorcza Banku corocznie dokonuje oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, w tym funkcji kontroli, Komórki ds. zgodności na podstawie:
 - 1) Opinii Komitetu Audytu.
 - 2) Informacji sporządzonych przez Zarząd.
 - 3) Okresowych raportów Komórki ds. zgodności.
 - 4) Ustaleń dokonanych przez Biegłego Rewidenta,
 - 5) Ustaleń wynikających z czynności nadzorczych wykonywanych przez uprawnione do tego instytucje.
 - 6) Istotnych, z punktu widzenia adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, oceny i opinie dokonywane przez podmioty zewnętrzne, jeżeli były wydane.
2. Rada Nadzorcza informuje jednostkę zarządzającą systemem ochrony o wynikach oceny, o której mowa w ust. 1.
3. Rada Nadzorcza może rozpatrywać propozycje zmian w zakresie systemu kontroli wewnętrznej przedstawionych przez Zarząd.

5. Postanowienia końcowe

§14

Niniejszy opis podlega cyklicznemu przeglądowi.